

WAAN EN WERKELIJKHEID IN HET BIJGeloof

1 februari 1957

Goedenavond vrienden,

Ik moet u erop wijzen, dat wij noch onfeilbaar noch alwetend zijn. Ik verzoek u dus zelfstandig na te denken.

Mijn lezing van deze avond staat in verband met wat de vorige vrijdagavond besproken is. Toen werd gesproken over het verschil tussen "Godsdienst en Geloof". Nu ligt het geloof wel heel dicht bij bijgeloof. Menigeen weet niet eens waar precies de scheidslijn te trekken. Vandaar, dat ik deze avond graag zou willen spreken over: Waan en werkelijkheid in het bijgeloof.

Bijgelovig noemen wij iemand, die iets aanneemt, dat o.i. onzinnig is. Wij kunnen daar heel wat voorbeelden over geven, die een ieder kent. Gekruiste messen. Dat is gevaarlijk. Dat brengt ruzie. Waarom? Misschien wel, omdat het vroeger in bepaalde slecht befaamde herbergen de gewoonte was het lemmet van het eigen mes over dat van een der gasten te leggen. Hierop was deze gast dan verplicht, ofwel de vertering te betalen voor de aanwezigen, dan wel zijn leven te verdedigen, evenals zijn geld en goed. Ik haal deze voorbeelden aan om u te bewijzen, dat alle bijgeloof wel degelijk een grondslag heeft. Zo kennen wij het getal dertien. Het brengt ongeluk zegt men meestal. Ook dit is terug te voeren tot feiten: het Christelijk geloof. Jezus was aan het Laatste Avondmaal met al zijn twaalf discipelen aangezeten. Dertien mensen, één verrader daaronder. Door dit verraad moest degene, die aan tafel voorzat, Jezus, dit maal met de dood bekopen. Primitief gedacht misschien, maar toch niet helemaal irrationeel. Wij kunnen zo verder gaan en de oorzaak noemen van het geluk, dat de schoorsteenveger brengt of spreken over de zwarte kat, die, daar zij zich associeert met het beeld van heksen en demonen, een zeer nadelige invloed heeft, wanneer zij uw pad kruist.

Maar alleen maar de stoffelijke geschiedenis bepalen is niet voldoende. Dan zijn wij er nog niet. Natuurlijk, wij kunnen in dit verband nog veel punten aanroeren, zoals het heilige prentje in de stal, dat volgens sommigen een beveiliging is tegen veeziekten of gaan filosoferen over het takje gewijd hout, dat aan de dakvorst (nok; Red.) of boven de drempel vast geslagen, een jaar lang het huis zal vrijwaren tegen blikseminslag. In alle tijden, in alle milieus zijn er bijgelovigheden te over. Wij kunnen voor elk van deze bijgelovigheden ook een soort van stoffelijke rationalisatie vinden. Wij kunnen verklaringen geven van oorsprong en zelfs verklaren, hoe dit geloof zich ontwikkelde en bleef voortbestaan.

Maar het gaat mij hier niet alleen om het bijgeloof en zijn oorsprong, maar vooral om de waan en de werkelijkheid, die daarmee verbonden zijn. De waan kunnen wij heel eenvoudig verklaren. Wanneer iemand meer dan gewoonlijk belang toekent aan kleine gebeurtenissen, wanneer hij deze dan associeert met de rond hem plaatsvindende gebeurtenissen, ook wanneer geen werkelijke samenhang bestaat, dan groeit hieruit de waan. Aan de andere kant zien wij toch ook wel, dat een dergelijk bijgeloof soms een feitelijke ondergrond heeft. Dat er wel degelijk ook werkelijkheid in schuilt. Dat zou dan in verband moeten staan met de een of andere occulte wet, met de een of andere wetmatigheid, die, hetzij geactiveerd door het geloof, hetzij al aanwezig in de feiten waarop dat geloof gebaseerd is, voor de mens een belangrijke en misschien soms ook zegenrijke uitwerking kan hebben.

Iemand, die bijgelovig is, zal vaak komen tot het verbinden van zijn geloof aan werkingen, die feitelijk behoren onder de natuurkrachten en verschijnselen. Hij verbindt de wijze, waarop deze zich aan hem zullen voordoen of openbaren, aan zekere handelingen of voorwerpen. Hier hebben wij dan een punt, dat toch wel van belang is. Want, vrienden, moge het bijgelovig zijn te denken, dat je met een schoteltje melk kabouters kunt lokken, die je helpen werk te volbrengen, dat je zelf niet of niet zo goed kunt doen, is er anderzijds toch wel degelijk een grondslag voor het geloof, dat offers aan natuurgoden een duidelijke kenbare invloed kunnen hebben op het verloop van stoffelijke zaken, zelfs op het leven van de offeraar. Denken wij maar eens aan het gebruik te offeren aan een heilige boom. Dat komt in Indonesië, maar ook in vele andere landen tegenwoordig nog voor.

In feite vindt dit overal plaats, waar de bevolking nog dicht bij de natuur staat en gelooft aan goden of halfgoden, die schuil gaan in bomen, in rivieren en bronnen. In menig boek kunt u, zo u dit interesseert, gebeurtenissen lezen, die door reizigers, maar ook door deskundigen op dit gebied soms opgetekend, erop wijzen, dat het niet brengen van een zodanig offer een soms zeer fatale invloed kan hebben. Een van de meest opvallende verschijnselen, die daarbij geregeld genoemd worden, is de z.g. stenenregen. Een occulte plagerij, die niet ophoudt, voordat er een offer is gebracht. Daarnaast vinden wij de minder

opvallende toevalligheden als het paard, dat zijn poot breekt of de mens, die - de boom minachtend - uitglijdt, valt en een hersenschudding oploopt. Voorbeelden ook van een geheimzinnige koorts, die iemand aan kan tasten wanneer hij zonder offeren te lang in de omgeving van de boom blijft wonen. Wanneer dit nu alléén de primitieve burgers zou treffen, die in een dergelijke buurt over het algemeen leven, zouden wij geneigd zijn te zeggen, dat al deze dingen op suggestie berusten. Ook z.g. geciviliseerde mensen, die geheel in de macht van de God niet geloven, maken hetzelfde mee, zijn aan de zelfde beïnvloeding onderworpen. Dus niet het geloof of bijgeloof van de mens zelf is hier bepalend voor het verschijnsel.

Als wij zo'n geval gaan ontleden, dan moeten wij dus wel heel scherp nadenken en trachten een splitsing te maken tussen de verfraaiingen van dergelijke verhalen, het bijgeloof en de werkelijkheid, die erachter schuil gaat. Een verklaring ligt in het volgende: in de natuur bestaan er veel krachten, die geheel in zichzelf besloten zijn. Veel van die krachten hebben, in meerdere of mindere mate, verstand, zij kunnen denken, hebben verlangens, begeerten en angsten, evenals de mens. Wat is nu het geval, wanneer een dergelijke kracht uit bepaalde bronnen gevoed wordt? Zij wordt sterker, naarmate zij meer voeding krijgt. Evenals ook u ongetwijfeld zou protesteren, wanneer iemand in uw omgeving zou zeggen: "Ga terug naar je natuurlijk voedsel en eet voortaan maar rauwe wortelen". Uw knorrende maag en uw treurig gemoed zouden schreeuwen om een terugkeer van deze heerlijke sauzen, deze zacht gestoofde groenten, misschien ook om die heerlijke sappige biefstukjes of verrukkelijk knoesperige karbonaden.

Zo zal ook een geestelijke kracht, die door de mensen wordt gevoed met eerbied, geloof en offers en dus gewend is aan een diët, dat veel krachtiger is, dan wat de natuur dergelijke wezens normalerwijze aan krachten geeft, niet gaarne terug vallen op het beperkte diët, dat voortvloeit uit een leven op de zuivere krachten door de natuur gegeven alleen. Misschien vindt u deze vergelijking een beetje studentikoos, maar dat neemt niet weg, dat ik voor de juistheid ervan instaat. Zo'n entiteit vraagt zich helemaal niet af: "Geloof iemand in mij of niet". Zij zegt: "Ik wil mijn voeding van de mens hebben, datgene wat ik als mijn recht beschouw". U beschouwt het toch ook als uw goed recht onderdak te hebben en redelijke voeding? Natuurlijk, u weet, dat de mogelijkheden hier zullen variëren naar uw eigen prestaties.

Maar een ieder onder u meent toch ook, dat het feit, dat men leeft, tevens het recht geeft op al wat volgens u voor het leven noodzakelijk is. In menige regeringsvorm komt deze gedachte tegenwoordig duidelijk tot uiting. Zou zo'n geest hier dan ook anders moeten denken dan een mens? In dat opzicht zal zij het, meen ik, zeker niet doen. De eeuwige drift tot zelfbehoud werkt hier evenzeer. Zo gebruikt deze geest dus haar krachten om een ieder die offert te helpen, op te nemen in het veld van haar eigen krachten. Zij doet dit om uit deze mensen haar voeding, geloof, intentie en offer te verwerven. De geest is dus geneigd om voor een goede voeding behaalde prestaties in de plaats te geven. Naarmate het offer groter wordt, het geloof inniger en dieper is, zal de geest ook meer gaven schenken, een grotere en betere kracht zijn in het leven van de mens die dit offer geeft.

Er is dus hier geen sprake meer van zuiver bijgeloof zonder meer. Zeker, de boomgeest is niet zo gebonden aan de boom, als men zich voorstelt. De luchtgeest zal zich heus niet alleen in het element van de luchten bewegen. De voorstellingen, die men zich maakt van deze goden en halfgoden zijn meestal geheel verkeerd. Maar het feit blijft, dat de wisselwerkingen tussen geest en mens op zichzelf echt zijn. Hier hebben wij dus weer een belangrijk punt. Niet alle bijgeloof behoeft zinneloos te zijn.

In veel gevallen kan de werking, die achter het bijgeloof schuilt, echter geheel verschillen van wat de mens wat dat betreft meent te weten. Ik hoop, dat u van dit punt goede nota zult nemen, want wanneer wij nu terug gaan naar het Westerse bijgeloof, dan krijgen wij bv. onder andere te maken met het morsen van zout. Nu is er zout genoeg op de wereld. Het is een minerale stof, meestal natriumzouten met soms wat sodium erin of een beetje jodium. Een chemisch definiëerbare stof dus, meer niet. "Ja maar", zo zegt het geloof, "wanneer je het morst, komt er ruzie van, ongeluk, onheil!" Om dit te voorkomen, neemt men dan het gemorste zout in de rechterhand, tussen duim en wijsvinger. Men werpt het dan zo de duivel in het oog.

Wat kunnen wij in dit geloof nu aan redelijks vinden? Neemt men nu werkelijk aan, dat overal, waar een korrel zout gemorst wordt, de duivel klaar staat? Dan doet deze boeman van de wereld zijn gevreesde naam niet al te veel eer aan, want ondanks het vele zout, dat in menige keuken wordt gemorst, kunnen wij nog steeds vaststellen, dat keukenoorlogen niet uitbreken en de bereiding van spijzen nog steeds op een peil staat, dat ver voor staat op de gebruiken in de oertijden. Wij kunnen vaststellen, dat lang niet altijd, wanneer er zout wordt gemorst, onaangename gevolgen voor voeding of sfeer optreden. Toch moet er hier ergens een aanvaardbare reden zijn. Stoffelijk kun je de oorsprong van dit geloof natuurlijk verklaren. Vroeger was zout nogal kostbaar. De kostbaarheid ontleende het, evenals andere luxeartikelen in deze dagen, voor een groot deel aan de vele accijnzen die er op zout werden geheven. Want zouthandel was meestal een monopolie. Wie zout verspilde, verspilde daarmee dus ook kostbaar geld en over geldverspilling kan ook heden ten dage nog gemakkelijk twist ontstaan. De mens wilde voor zijn onredelijk

gedrag niet een zekere gierigheid aannemen, evenmin onhandigheid als oorzaak voor zijn verspilling, zo moest hij naar een oorzaak, buiten zich zoeken en kwam bij de duivel. Wanneer je een duivel in de buurt hebt of meent te hebben, moet je hem gaan bezweren, vandaar het bezwerende gebaar. Door het terugwerpen van het kwaad, het zout, naar de oorzaak, de duivel, keert het kwaad immers tot de veroorzaker terug. Door het eigen kwaad getroffen, zal deze laatste dan geen macht meer over u kunnen bezitten.

Dit is één verklaring, maar er bestaat nog een tweede. In het menselijk organisme speelt naast het water ook het zout een voorname rol. Misschien is het niet vleidend opgemerkt, maar op de feiten afgaande, moet ieder mens een waterig lichaam en zelfs een waterhoofd hebben, want 80% van uw lichaam bestaat nu eenmaal uit water. Maar de wisseling van dit water en de binding daarvan binnen het lichaam, wordt door de opgenomen zouten mede bepaald. Een gebrek aan zouten kan een gebrek aan levenskracht, aan gezondheid veroorzaken. Wat meer is, in het lichaam werkt het zout als geleider voor bepaalde krachten, die reeds bijna psychisch zijn, zoals zenuwimpulsen. De kostbaarheid van het zout is dus gelegen in het feit, dat het voor het lichaam noodzakelijk is. Een verspillen van zout is dus ook een verspilling van iets, dat voor instandhouding van een normaal organische verband binnen het lichaam noodzakelijk is. Dit zou een terugvallen van het eigen vermogen kunnen veroorzaken.

Vraagt u zich nu af: "Weet de doorsneemens dit?" Neen, de meesten van u wisten niet alles, wat ik hier vertelde. Maar uw lichaam weet dit wel degelijk. In het geheimzinnige onderbewustzijn ligt ook de wetenschap betreffende de stoffen, die wel en niet noodzakelijk zijn. Een verspillen van een stof die voor het lichaam noodzakelijk is - bij een oververzadigd zijn van het lichaam zal er dus geen gevolg optreden - zal bij waarneming daarvan in het lichaam een zekere gier (sterke behoefte; Red.) naar zouten wekken, zoals het zien van spijzen u kan doen watertanden en dus de speekselafscheiding beïnvloedt.

Nu ontstaat er in het lichaam een onrust, die niet ogenblikkelijk geheel bevredigd wordt. Dit veroorzaakt een prikkelbaarheid, die geuit moet worden, maar niet op het zout zelf geuit kan worden. De hierdoor ontstane psychische spanning is het dan ook, die mogelijk de onjuiste onaangename reacties tegenover andere teweeg brengt. Hier hebben wij dus ook zonder duivels of bovennatuurlijke invloeden, een sterke vergroting van de mogelijkheid tot twist of (on)aangenaamheden. Het symbolische gebaar kan deze psychische invloeden dan afreageren.

Bijgeloof, zei u? Misschien, maar toch geloof ik, dat wij voor praktisch alle soorten van bijgeloof een redelijke verklaring zullen kunnen vinden. Het breken van een spiegel brengt zeven jaren ongeluk. Weer zijn twee verklaringen mogelijk. De eerste is de z.g. redelijke, die men dus overal tegenwoordig zonder meer hiervoor geven kan. De tweede raakt meer de achtergrond van het geloof. De spiegel werpt ons ons beeld terug. In de oude tijd was zij zeer kostbaar. Iemand, die een spiegel brak, laadde daarmee een zo grote schuld op zich, dat hij alleen hierdoor de komende jaren zijn financiën tot op een minimum zou zien terugvallen. Vandaar het ongeluk. Bij de mensen beschouwt men immers - dwaas maar waar - armoede vaak als identiek met ongeluk. Maar nu hetzelfde geestelijk verklaard: wat doet de spiegel? De spiegel werpt, wanneer wij op aarde leven, in de stof ons beeld terug. Uit de eigen weerkaatsing van trillingen wordt het beeld in de spiegel geboren. Wanneer wij dit beeld verminken of vernietigen, wordt een deel van onze werelduiting in onze zelfvoorstelling mee vernietigd.

Wel vinden wij ons beeld weer terug in een andere spiegel, maar vreemd genoeg heeft dit dan - door psychische factoren - niet voor een ieder meer dezelfde kracht en werking. De vernietiging van het eigen beeld betekent dan ook in de meeste gevallen het geboren worden van een ondergangsgedachte. Hierdoor ontstaat een teruggang van eigen levensrust en daadkracht, een weifelmoedigheid (besluiteloosheid: Red.). Dergelijke kleine veranderingen in u veranderen uw reactie op en in de wereld en kunnen u dus feitelijk vaak ongeluk doen hebben. Dit versterkt dan weer genoemde waarden in u, omdat u zich niet realiseren zult, dat eigen fouten - niet het toeval of de wereld - bepalend was voor hetgeen u overkwam. Dit kan dan groeien tot een geestestoestand.

Een ander voorbeeld. Poes wast zich achter haar oren. Dan komt er vast en zeker visite. Er bestaan meer conclusies, die men hieraan kan verbinden. Maar waarom komt men tot de conclusies visite? Waarom, wast een kat zich? Over het algemeen niet, zoals een mens foutievelijk aanneemt, wanneer zij behoefte heeft aan zindelijkheid, maar wanneer zij zich verlegen gevoelt, wanneer zij vermoeid is - haar wassen is dan een soort heilgymnastiek plus zelfmassage - en ook wanneer er verstorende invloeden in haar omgeving zijn. Invloeden, die wel geen onmiddellijke paniek wekken, maar toch wel iets zijn, dat nadere overpeinzingen vergt.

Nu heeft de kat, als alle feline karakters, alle katachtigen, een zekere mate van sensitiviteit, die aan telepathie en helderziendheid gelijk komt. Het is heel goed mogelijk, dat een gedachte, die zich concentreert op uw huis door uw huispoes wordt opgevangen, zodat deze zich als reactie gaat wassen. Waarom zij zich dan ook achter het oor krabt, of wast? Misschien wel omdat menselijke gedachten voor

een poes soms veel van het gesproken woord weg hebben, zodat zij dit lastige en onverstaaenbare gebrom een ogenblik wenst te verwijderen. U ziet alweer: de verklaring is heus zo dwaas niet. Men kan natuurlijk verder gaan dan dit en zeggen, dat de mens dit wassen juist dan opmerkt, wanneer hij, door onderbewuste werkingen reeds beroerd, zelf al bezoek verwacht. Maar zelfs dan blijft de relatie nog bestaan en is het bijgeloof niet zonder enige grond. Nu zijn er families, die hierin zo vast geloven, dat zij, wanneer bezoek niet gelegen komt, poes gaan opjagen, zodra zij zich achter de oren gaat wassen. Dit is dan toch wel degelijk bijgeloof zonder werkelijke waarde of grond. Wat de kat waarneemt is immers een bestaande toestand. Die kan zeker niet meer worden aangetast door de kat op te jagen.

Hiermee komen wij tot een kernvraag: Wat is waan? Waan is het geloof, dat men door het veranderen van kentekenen, die aan gebeurtenissen vooraf gaan, ook altijd de gebeurtenissen kan veranderen. Werkelijkheid is daartegen, dat praktisch alle bijgeloof in mindere of meerdere mate zijn grondslagen vindt in werkelijke waarden van het buitenstoffelijke en de menselijke psyche.

Ik kan er haast niet omheen aan de door mij reeds gebrachte reeks van voorbeelden er nog een aan toe te voegen, het hoefijzer. Dit bijgeloof gaat niet, zoals vele andere bijgelovigheden, met zijn tijd mee. Want anders zou men het tegenwoordig ook een geluk moeten noemen, wanneer je een oude autoband zou vinden. Een hoefijzer brengt geluk. Vroeger werden hoefijzers vaak gemaakt of ingelegd met kostbare stoffen. Het vinden van een hoefijzer kon voor een eenvoudig mens dus rijkdom betekenen. Ook de goedgesmede ijzeren hoefijzers hadden, zelfs al waren zij versleten, nog altijd wel enkele oortjes (vierde deel stuiver; Red.) waarde, zodat men ook hiermee een klein voordeel kon verwerven. Hoe komt men dan tot het geloof, dat het hoefijzer met de opening naar boven moet hangen, omdat anders "het geluk" eruit valt? Associaties met de hoorn des overvloeds, vrienden.

Vroeger had het hoefijzer nog een andere waarde. De ridder draagt, zoals men gelooft, Gods krachten in zich. De ridder was de vroegere ruiter. Gods krachten zouden ook in de ijzers, door zijn rijdier gedragen, rusten. Zo wordt iets van de bovennatuurlijke kracht, die de vroeg-middeleeuwse mens de ridder toekent, overgebracht op de vinder, de simpele mens, die hierdoor geluk en rijkdommen zal vinden. Aardig, maar praktische gezien, nogal dwaas. Zeker in deze tijd. Hoe dan te verklaren, dat een hoefijzer, evenals menige andere amulet, invloed op de mens kan uitoefenen? De mens gelooft, dat hij met het ijzer geluk heeft gevonden. Hij verwacht dus geluk. Elke omstandigheid, die meer dan normaal gelukkig zou kunnen zijn, wordt onmiddellijk nu als bovennatuurlijk geluk aanvaard. Hierdoor verkrijgt de mens zelfvertrouwen en zal beter en sneller dan anders weten te beslissen en te reageren. Door zijn vertrouwen op geluk weet de mens overal de lichte zijde te zien en kan hij dus de kleine tegenslagen van het leven gemakkelijker dragen. Zo vindt hij door zijn eigen geloof, met het hoefijzer inderdaad geluk, zij het dan, dat dit langs suggestieve weg ontstaat.

Hieruit volgt, dat door het menselijk brein invloeden kunnen worden toegekend aan voorwerpen op een zodanige wijze, dat deze krachten vanuit het voorwerp schijnbaar werkzaam zijn voor de mens, die hierin gelooft. Wanneer wij met het beschouwen van de gelukbrengende voorwerpen nog iets verder gaan, komen wij bij de edelstenen, bloemen, enz., die bij u passen. Je bent in een bepaalde maand geboren en daarom geldt, voor de een bv. de rozemarijn als gelukbrenger, terwijl de ander zich bij de roos zal moeten houden. De een draagt een agaath, de volgende een turkoois.

Dit berust weer niet alleen op bijgeloof. Het geloven aan een waarde als amulet voor deze dingen, is natuurlijk wel tot bijgeloof terug te brengen. Maar elke plant, elk kristal heeft een eigen afstemming. Wanneer u een plant of kristal draagt, of in uw omgeving hebt, waarvan de trilling en afstemming in overeenstemming is met een der twaalf kosmische matrijzen, met een van de twaalf prototypen van de mensheid, vooral met uw type, dan zult u de invloeden daarvan ondergaan. Wanneer u dus uw eigen steen draagt of uw eigen bloem, versterkt dus hierdoor de eigenschappen, die al bij u speciaal aanwezig zijn. Wel is dit niet altijd begerenswaardig, maar in ieder geval is het een middel om de eigen levenskracht en levensdrang, zij het vaak haast onmerkbaar in het begin, te bevorderen.

Voor een mens is veerkracht en levensdrang het belangrijkste wat hij bezit. Als de mens alleen gedreven zou moeten worden door zijn geestelijke bewustwording, zou er geen mensheid meer bestaan. Wanneer de mensheid alleen zou moeten leven van zijn geluk, dan zouden de meesten beter naar de hel kunnen gaan, dan naar deze wereld met zijn voortdurende teleurstellingen, want het leven schijnt immers voor een ieder steeds weer te bestaan uit grote tegenslagen en kleine meevallers.

Indien het leven alleen gebaseerd moest zijn op religieuze of zuiver carnale (van het vlees; Red.) invloeden, zou het voor de meesten ook de moeite niet waard zijn. Uit de omstandigheden van het leven maakt de mens steeds weer voor zich iets, dat hem veel waard is. Dit bereikt de mens niet anders dan door zijn eigen veerkracht en levensdrang. Hij weet altijd ergens op te hopen. Juist hierdoor slaagt hij er steeds weer in, zelfs tegen de verdrukking in, te groeien. Tegen alle redelijke verwachtingen in, gezien de omstandigheden, slaagt de mens er steeds weer in zichzelf in het leven te bevestigen. Zo zeer drukt hij zich

uit in het leven, dat zijn werkelijke doel en zijn werkelijke vreugde in het leven is geworden het overwinnen van de tegenstand, die het lot hem steeds weer biedt. Een verkrijgen zonder meer leidt voor hem hoogstens tot een spleen (depressieve gemoedstoestand; Red.), een verveling zonder einde. Overwinnen, veroveren, dat is voor de mens de leidende impuls geworden. De mogelijkheid tot overwinnen en veroveren wordt nu juist versterkt door het dragen van een dergelijke steen, een dergelijke bloem. Denk dus nu niet, dat een dergelijke steen of bloem, u bijzondere capaciteiten geeft. Wel kunnen sommige bloemen, stenen en metalen voor u een gunstigere mogelijkheid scheppen om u zelf te zijn en u als u zelf te uiten tegenover de wereld.

Nu heb ik toch werkelijk een hele reeks van voorbeelden aangehaald. Die moeten u dan maar duidelijk maken, wat ik bedoel. Bijgelovig zijn, menen dat een zwarte haan, een zwarte kat, of zoiets, onheil brengt, of u vrijwaren kan van bepaalde gevaren, is onzin. Geloven in het gevaar van 13 aan tafel, gekruiste messen en het lopen onder een ladder is, buiten de redelijke bezwaren, die er misschien kunnen bestaan, zeker onzin. Maar wij dienen ons daarnaast te realiseren, dat achter deze onzin vaak bepaalde krachten schuil gaan, die ook voor ons belangrijk kunnen zijn. Krachten, die volkomen redelijk en logisch zijn en die ook psychologisch redelijk verantwoord kunnen worden.

Daarnaast kan het redelijk zijn het lopen onder een ladder te vermijden. Je denkt, dat het ongeluk brengt, maar je wilt niet bijgelovig zijn. U scheidt door dit handelen tegen eigen innerlijk geloof een spanning, die gemakkelijk een klein ongeluk kan veroorzaken. Het door deze spanning te zeer geconcentreerd zijn op het lopen onder de ladder, maakt u minder bewust van de rest van uw wereld. Daardoor loopt u misschien tegen iets of iemand op, maakt stukken en dergelijke. Dat is logisch. De ladder zelf heeft hieraan part noch deel. Er schuilt zeker geen demon onder. Uw eigen reactie veroorzaakt de gevolgen. Daarnaast kan het redelijk zijn het lopen onder een ladder te vermijden, indien daarop iemand aan het werk is – met verf bv. - en zo een zeker gevaar voor uw welzijn of goederen, kan ontstaan.

Iemand, die zich al dit voorgaande realiseert, zal zich er ook bewust van worden, dat zelfs een groot gedeelte van zijn geloof uiteindelijk slechts bijgeloof is, een toekennen van waarde aan dingen, die deze niet feitelijk bezitten. Menigeen zal zelfs nog verder gaan en erkennen: een groot deel van wat ik binnen mijn geloof reëel noem, zal in feite waan zijn. Maar achter deze waan schuilt de werkelijkheid. Zolang ik niet in staat ben deze werkelijkheid geheel te overzien en te begrijpen, zal ik de waan behouden, omdat zij mij waarden laat genieten, die ik bij een redeloos verzet tegen bijgeloof en waan niet zou kunnen verwerven of genieten.

Vrienden, dit was dan mijn onderwerpje voor vandaag.

Vraag: Kunt u iets zeggen over heksenproeven?

Antwoord: Het bijgeloof wilde, dat heksen bleven drijven, waar normale mensen zouden zinken. Dit berust op het geloof aan het godsoordeel. Zoals u weet is een godsoordeel een proef van vermogen, kracht, of bekwaamheid tegenover mensen, dieren of natuurkrachten. Hierbij neemt men dan aan, dat God aan een onschuldige, aan degene, die gelijk heeft, bovennatuurlijke krachten zal verlenen, zodat men door een overwinning zich tegen elke schade kan vrijwaren. In verband hiermee het volgende over heksen. Op sommige plaatsen geloofde men het volgende.

Zij zouden in het water zinken, daar water een reinigend element is en zo hen de bekwaamheid tot vliegen zou ontnemen. Dit werd namelijk aan alle heksen als eigenschap toegeschreven. Omgekeerd zou een heks in de lucht, haar normale element, veel lichter zijn dan een normaal mens. Vandaar de heksenwaag. Bij waterproeven ging men van het volgende dan uit: wanneer een heks zonk, zou God haar niet helpen, daar zij schuldig was. Een gewoon mens zou wel kunnen zinken, maar God zou dan voor een onschuldige het zelfde wonder doen, wat Hij ook voor Petrus heeft gedaan, namelijk hem op de golven doen wandelen. Het boven komen drijven verklaarde dan dus deze mens onschuldig. In andere streken was het omgekeerd.

In sommige plaatsen nam men aan, dat water reinigde van demonische krachten. Hier geloofde men dan, dat degene, die verdrong, geen heks was. Degene, die bleef drijven, noemde men wel een heks, of tovenaar en doodde deze op een andere wijze, vaak door vuur. Maar deze methode werd over het algemeen eerder prijs gegeven dan de eerste, omdat er zoveel onschuldigen verdrongen en slechts weinig, of geen, heksen bleven drijven.

Bij andere heksenproeven zien wij ongevoeligheid als bewijs van een verbond met de duivel. Men gelooft, dat de duivel de zijnen een vrijdom van pijn kan geven; wanneer iemand dus plaats op het lichaam heeft, waar ongevoeligheid bestaat voor een beroeren met een naald of mes, moet dit een heks of tovenaar zijn. Nu bestaan er inderdaad bepaalde woekeringen, waarbij een deel van het lichaam ontdaan wordt van de gevoeligheid van het zenuwstelsel. Dergelijke ongevoelige of dode plekken komen ook heden ten dage voor. Vroeger zag men echter deze ongevoeligheid als een bewijs van bovennatuurlijke kracht. Wij mogen bij deze beschouwing echter niet vergeten, dat magiërs alle genoemde vermogens kunnen ontwikkelen. Ongevoeligheid, zich lichter maken dan normaal of zich in de lucht verheffen, gaan over

water, behoort tot de krachten, die men onder meer kan bereiken door yoga te bestuderen. Voor al dit volksgeloof bestaat wel een grondslag. Het stamt uit het Oosten en werd waarschijnlijk door ridders en handelaren mee gebracht. Maar, zoals hierbij veel in het Westen gebeurt, hoorde men wel de klokken luidden, maar men wist de klepel niet te vinden. Menigeen meent voor dergelijke problemen de oplossing te vinden door eenvoudig maar te doen, alsof men precies zou weten, waar het om gaat. Mark Twain heeft in een van zijn fantasieën dit heel aardig weergegeven. Hij laat een moderne mens, verdoold in de Middeleeuwen, opmerken: "Ik wilde, dat ik hier een foto van kon maken". Een zeer vastbesloten dame uit zijn gezelschap, die niet wil toegeven, dat zij niet weet, wat fotograferen is, grijpt dan een bijl en gaat op de groep af om allen een kopje kleiner te maken. Dat is dan haar oplossing voor fotograferen. Waar het het occulte betreft, heeft het Westen dit vaak gedaan en doet het dit vaak nog. In onbegrip voor de occulte waarden tracht men vaak het occulte verschijnsel te verklaren door met alle ernst te trachten de oorzaak ervan te verbrijzelen.

Vraag: In Indië komt het voor, dat wanneer een dorpeling door een krokodil wordt aangevallen, een deskundige over de rivier vaart en de schuldige vindt. Is hiervoor een verklaring?

Antwoord: Deze magie kan eerst na zekere tijd werkzaam zijn. Wanneer het leven van het slachtoffer geweken is en een groter of kleiner deel van het lichaam door de kaaiman wordt verorberd. De uitstralingen van dit menselijke lichaamsdeel blijven tot de voleindiging der spijsverteringsprocessen nog binnen het dier aanwezig. Wanneer men hiervoor gevoelig is, kan men hierdoor dan de schuldige aanwijzen. Hierbij wordt echter nog al eens comedie gespeeld. De aanklacht is dus niet altijd waar. De minder gevoelige tovenaars kan echter ook aan het gedrag van de dieren al tekenen van een volle maaltijd erkennen. Dit weten wordt voor het magisch gevoelen wel vervangen.

De werkelijke magiërs echter voelen de schuldige aan. Zij kunnen zelfs verder gaan dan dit en een ban leggen op de schuldige krokodillen, waardoor deze niet meer in staat zijn zich in een bepaald deel van de rivier te begeven of te verlaten. Dit geschiedt door bepaalde angstbeelden voor het dier te scheppen. Technisch: hypnose van het dier met een voor het dier bevatbaar post-hypnotisch bevel, dat gaan over de gestelde grens onmogelijk maakt. De magiër moet dan, ik meen binnen 5 of 6 maanden, het dier bevrijden of doden. Anders, zo zegt het volksgeloof, zal het dier aan land komen en ook ver buiten eigen element en omgeving zijn pijniger zo lang achtervolgen, tot of het dier of de mens dood is. Dergelijke magie vinden wij o.a. bij de Toradja's, naar ik meen.

Daar er geen vragen meer zijn, dank ik u voor uw aandacht. Goedenavond.

PARANORMALE GAVEN ALS GEVOLG VAN EVOLUTIE VAN BEWUSTZIJN

Goedenavond, vrienden,

Het tweede onderwerp kunt u zelf bepalen.

Vraag: Wilt u een beschouwing geven over het volgende: is het paranormale, helderzien e.d. te beschouwen als een evolutie van het bewustzijn, of wordt het altijd door inwerking van geesten veroorzaakt?

Spreker: Deze vraag is al zeer vlot te beantwoorden. Het is niet noodzakelijkerwijze een evolutionair proces. Maar veel van de zogenaamde occulte vermogens en krachten spruiten voort uit omstandigheden binnen het lichaam. De juiste ontwikkeling van de pijnappelklier speelt hierbij een rol. Daar deze verschijnselen dus gedeeltelijk tenminste van lichamelijke toestanden afhankelijk zijn, hoeven wij dus niet als vaststaand aan te nemen, dat daarvoor ontlichaamde krachten of intelligenties, altijd aansprakelijk zijn. Dat is maar goed ook, want als dat laatste waar was, zouden er onder ons, intelligenties, wel heel wat niet intelligente elementen moeten schuilen.

Wanneer je tenminste ziet, wat er soms onder het hoofd "paranormale verschijnselen" naar voren komt. Laten wij maar zeggen dat dat niet erg leuk is. Het grootste gedeelte van het zogenaamde paranormale, of bovennatuurlijke, komt voort uit het onbegrip van de mens voor zijn eigen wereld en zijn eigen wezen. Er zijn geesten - entiteiten ook - die zo als wij, proberen iets te leren of in te grijpen in uw leven, ja, u voor hun eigen doeleinden te gebruiken. Al die soorten zijn er. Laten wij niet vergeten, dat de mens wel degelijk deel heeft aan al deze dingen. De geest kan niet zo maar zeggen: nu zal ik deze mens beïnvloeden en dat dan zo maar gebeurt. Er is een wisselwerking nodig. Voor een geest met een redelijk bewustzijn zou je kunnen zeggen: het werken met de stof is eigenlijk een werken met het sub-normale terwijl de mens in deze invloeden juist boven zijn eigen ervaringspeil uitstijgt en dus met het boven-normale of paranormale werkt. Er is dan ook een soort tussenstof tussen onze werelden.

Hoe dat in elkaar zit zal ik trachten te vertellen. Een mens heeft buiten zijn direct gekende en kenbare lichaam met alle organen en organismen ook een reeks van andere dingen. Zo spreken wij bv. over een beïnvloedingswereld, een zenuw-gevoeligheidsveld, een krachtveld, waarbij telkens een deel buiten het lichaam ligt. Ook spreken wij wel over projecties van levensessence of levensstof vanuit de mens. Hierdoor kunnen onder meer de "klopgeest"verschijnselen worden veroorzaakt. Hier is wel degelijk iets van de mens zelf aan het werk. Wanneer een ondeugend meisje zich ergert, omdat zij niet voldoende aandacht krijgt en deze ergernis niet in haar wordt geconcentreerd, doch in een schilderij, dat aan de muur hangt, dan valt dat schilderij, want er werkt dan een kracht met een vernietigende tendens. Zij bestaat niet in het meisje, maar komt daaruit onmiddellijk voort.

De mens heeft een hele reeks van krachten en vermogens, die eigenlijk behoren tot wat men in deze kringen meestal het astrale gebied noemt. Wij zouden het ook het fijnstoffelijke gebied kunnen noemen. Het fijnstoffelijke gebied kan - alleen al krachtens de bezintuiging van het lichaam - worden beleefd en waargenomen. Ook kan hierin vanuit de stof veel tot stand worden gebracht. Nu is er een tijd geweest, dat voor de geestelijk minder bewuste mens het verschijnsel vanuit of in het astrale, volkomen normaal was. Zo zouden wij hierover niet als een volkomen evolutionaire ontwikkeling mogen denken. Maar als wij kijken naar de geschiedenis van wereld en mensheid, zien wij wel cyclische verschijnselen. Steeds zien wij, dat weer een bepaalde vorm van denken, van beschaving ook, aan de top komt en dat dit gepaard gaat met bepaalde lichamelijke capaciteiten. Daarna vloeit dit terug en krijgen we vanuit dit ene standpunt een dieptepunt te zien. Maar dat is vanuit een andere reeks van ontwikkelingen gelijk weer een toppunt.

Zo zou ik willen opmerken, dat op het ogenblik, dat stoffelijke verwerkelijgings- en ontdekkingsmogelijkheden verminderen, de mens in zich - door zijn zoeken en innerlijke onvrede - de stimuli schept, die het hem mogelijk maken reeds vanuit zijn zuiver lichamelijke toestand in te dringen in het gebied van het astrale. In dit astrale gebied zijn de wetten van de tijd niet in uitwerking geheel gelijk aan de uitwerkingen daarvan in de wereld, waarin u thans alleen meent te leven. Verder bestaan daarin ook andere ruimtelijke capaciteiten en verhoudingen, waardoor bijvoorbeeld een verplaatsing gemakkelijker wordt; kortom, veel waarnemingen in ruimte en tijd kunnen verklaard worden door een meer dan normaal actief zijn van de mens op astraal gebied. Wij hebben hier dan toch wel te maken met het werkelijke paranormale verschijnsel. Want wij kennen diezelfde verschijnselen in een verfijndere en zuiverder vorm, maar bij ons is het dan een geestelijke kwestie. Wanneer dit bij de mens voorkomt, hoeft daar ook nog lang niet altijd een intelligentie aan het werk te zijn. Degene, die een geestelijk bewustzijn bereikt, zo groot, dat het hem mogelijk wordt zich toestanden te realiseren, die boven het stoffelijke en fijnstoffelijke gebied liggen, die kan binnen de erkende wereld waarnemen, werken enz, met de krachten van die wereld. Dus hier is het proces van eigen begrip, aanvoelen, bewustwordingen, vaak daarbij komende, ook de eigen lichaamsbeheersing eigenlijk de werkelijke factor, die zal bepalen of, zo ja, hoe iemand paranormale capaciteiten zal ontwikkelen.

Na deze eerste vaststellingen moeten wij ook nog aandacht geven aan het abnormale, dat aanleiding kan zijn tot het paranormale verschijnsel. In vele gevallen zal het paranormale verschijnsel ook niet beheerst worden aangetoond of veroorzaakt door iemand, die op enigerlei wijze niet helemaal normaal is. Men kan deze capaciteiten dan bijvoorbeeld danken aan een verwonding, aan een sterke shock. Men kan ook door exaltatie tot het paranormale komen. Zo bestaat ook hier dus voor de mens met zijn eigen levensprocessen en ervaringen een mogelijkheid om in dit gebied door te dringen. Maar daar in dit laatste geval niet meer van een bewust reageren sprake is, zal de geest hier meermalen in willen en kunnen grijpen. Dit geldt dan ook voor de lagere geest. Zo kan de geest dan richting geven aan al wat er door zo iemand geestelijk of paranormaal, onbewust wordt gepresteerd.

Naast dit laatste kennen wij ook een bewuste samenwerking tussen geest en mens. Een soort van symbiose vaak. Een samenwerking tot wederzijdse instandhouding, waarbij de geest, die er niets voor voelt persoonlijk voor verdere ervaringen in de stof terug te keren, samenwerkt met de mens die nu eenmaal in de stof moet vertoeven om door een uitwisselen van gegevens - de geest over haar wereld, bewustzijn en denken, de mens door zijn gevoelens en reacties - de werkelijke waarde van wat de geest meent, gevoelt, of ervaart, weer te geven. De stof kan zich hierdoor aan de geest aanpassen en reeds voortijdig vaak komen tot een gebruiken van geestelijke capaciteiten. De geest krijgt impulsen, die het haar mogelijk maken zonder een terugkeren van het "Ik" in de stof gevoelens en ervaringen op te doen, die het haar mogelijk maken in haar eigen wereld te blijven leven met verder mogelijkheden tot bewustwording.

Ik geloof, dat ik hiermee dan wel de voornaamste mogelijkheden heb aangestipt. Dit zou betekenen, gezien de huidige ontwikkeling van de mensheid, dat het paranormale van vandaag meer en meer het normale van morgen zal worden. Maar morgen zal veel als paranormaal beschouwd worden of als zuiver magisch, dat men thans nog geheel redelijk en begrijpelijk vindt. De wetten blijven hetzelfde, de

toestanden blijven hetzelfde. Maar de reactie van de mens daarop verandert, evenals zijn begrip voor deze mogelijkheden. Dat wat hij niet of niet helemaal begrijpt, noemt hij paranormaal. Onderzoekt hij het, dan vergeet hij, door wat hij op dit gebied leert, vaak het gebruik van veel wetten en waarden op andere gebieden. Wanneer men het paranormale van vandaag als normaal gaat beheersen, dan komt men tot een magisch bereiken. Dit maakt veel techniek onnodig. Wat op het technische gebied normaal is, wordt dan tot een stoffelijke tovernarij paranormaal. Op het ogenblik hebben zij parapsychologen. Over een paar duizend jaar hebben zij misschien weer parafysiologen. Dan gaat men waarschijnlijk zeggen, dat gaat boven ons redelijke en bekend stoffelijk vermogen. Toch wordt het door sommigen gedaan. Laat ons nu eens uitzoeken, of het werkelijk kan en hoe het gedaan wordt. Wanneer dit u niet voldoende is, kunt u aanvulling vragen.

Vraag: Wat nu paranormaal is, is dan normaal en omgekeerd. Er is dus toch wel een zekere evolutionaire tendens in.

Antwoord: Ja, maar een beperkte evolutionaire tendens. Evolutionaire theoriën gaan meestal uit van een punt, ergens in het begin der tijden en zien dan het heden als een topvorm, die zich verder ontwikkelen kan. In feite is er een golflijn. Juist daarom zei ik, ik zou dat evolutionaire maar met een korreltje zout nemen, want op dit speciale gebied zijn de mensen vroeger al veel verder geweest. Maar zij zullen ook weer verder komen. Is de mensheid weer zo ver gekomen op dit gebied, dan zal men veel dingen uit deze tijd even duister vinden als men thans de hekserijen en wonderen van de vroegere priesters duister vindt en onbegrijpelijk. Vroeger hadden zij sprekende beelden, u hebt tegenwoordig een grammofoon. In de tijd, dat de beelden weer gaan spreken, zal men de grammofoon waarschijnlijk weer bovennatuurlijk gaan vinden.

Vraag: Hoe zat dat met die sprekende beelden? Was dat niet bedrog?

Antwoord: Dan kom ik te ver in de magie. Daarop kan ik nu niet zover ingaan. Maar om het kort te zeggen: ik kan aan alle dode stof vanuit mijn wezen voldoende levenskracht geven om het een pseudo leven te verschaffen, dat gelijk is met mijn eigen persoonlijkheid. Wanneer ik dit op de juiste wijze doe en de juiste materialen voor bezieling gebruik, kan ik daardoor een deel van mijn kracht en persoonlijkheid maken tot een wezen, dat gelijkelijk kan dienen als ontvanger voor iedereen - ook dus uit andere werelden - en voor mijzelf als uiting. Het beeld kan dus mijn woorden spreken, maar ook tot mij in woorden van anderen spreken. Dit is afhankelijk van de wijze, waarop ik de bezieling instel door eigen wil en werken. Dit is de simpele verklaring. Er zit natuurlijk meer aan vast. Als je dat zelf wilt gaan doen, is het niet zo eenvoudig. Zo, ik geloof, dat het nu tijd wordt om te gaan pauzeren. Goedenavond.

ONZE LEVENSWEG IN WAAN EN WERKELIJKHEID

Goedenavond vrienden,

Het eerste was nogal licht. Ik hoop dan ook, dat u niet al te somber zult kijken, wanneer ik probeer nu op sommige punten wat dieper in te gaan. Ik zal dus trachten om ook de esoterie een beetje op de voorgrond te stellen. Zo-even werd er gesproken over "Waan en Werkelijkheid". Dat komt steeds weer naar voren in al onze betogen. Ik zou nu vanavond dan graag eens spreken over: Onze levensweg in waan en werkelijkheid

De waarheid van ons leven is de Goddelijke Kracht, die in ons leeft en dat tijdelijk van het geheel van de Goddelijke Krachten gescheiden zich een bewustzijn vormt, waardoor zij op de duur het Geheel erkent. Wanneer God in ons Zichzelf aanschouwt en wij in onszelf de God erkennen en kunnen aanvaarden, is onze levensweg ten einde. De grote waarheid ligt dus wel in de eerste plaats in de Goddelijke Kracht, die ons wezen en ons leven is. In de tweede plaats in het bewustzijn, dat ons steeds dichterbij deze Goddelijkheid brengt in eigen wezen. Wanneer je een beetje beperkt leeft, zoals je dit als mens en ook wel als geest doet, dan bestaat rond je een omgeving en leef je van binnen naar buiten uit. Nu is dat van binnen naar buiten uit leven eigenlijk inherent aan ons wezen. Dat is er niet van te scheiden.

Op het ogenblik, dat wij van ons "buiten" afgesloten zijn en voor ons niets schijnt te bestaan, versterft alles in ons en blijft er alleen nog naar een soort onbewuste duisternis over. Ons beleven naar buiten toe moet dus behoren bij de waarheid. Onze levensweg is ingedeeld in heel veel verschillende trappen. In elk van die trappen leren wij de wereld buiten ons op een bepaalde manier te benaderen, te bereiken en te verwerven. Degenen, die hier in het Westen wat Boeddhistisch doen, noemen dat de wet van karma, of het eeuwigdurende rad. Degenen, die ingewijd zijn in de meer wiskundige theorie, spreken hier over de eeuwigdurende reeks, die de eerste termen steeds in zich blijft bevatten. Elk van deze fasen op zichzelf is

een werkelijkheid. Zij zijn waar. Hun waarheid is van een geheel andere betekenis dan de waarden, die wij menen er aan toe te kunnen kennen. Neem bv. het menselijke leven. Je kunt je gaan afvragen, wat is hiervan de waarheid? Wij komen dan tot de volgende conclusies: in mij leeft God, maar buiten God bestaat er niets. Rond mij is dus God in alle bewustzijn, alle bestaan en alle fasen daarvan. Wanneer ik dus leef in God, moet ik ook leven in al, wat rond mij is. Omgekeerd, alles wat er rond mij is, moet ook in mij leven. Een zijnde met alle dingen ben ik waar, is mijn leven waar. Gescheiden van de dingen, leef ik in waan.

Vraag: Onder mij en wij verstaat u de mensen?

Antwoord: De mensen en allen, die in een bewustwording volgens de menselijke weg leven. Mijzelf dus ook. Aangezien ik - voor mijn bewustzijn althans - geboren ben uit verschillende menselijke levens en alleen daardoor tot dit punt van bewustzijn ben gekomen, beschouw ik mijzelf als een trap van ontwikkeling volgende op de mens. Iets meer dan mens eigenlijk. Dat klinkt misschien heel erg eigenwijs, maar ik gevoel mij niet als iets minder, maar als iets meer dan een mens, omdat voor mij langzaam maar zeker een beheersen van de materie met een volledig geestelijk bewustzijn mogelijk gaat worden, daar bij u de materie nog beheersend is voor uw geestelijk beleven.

Vraag: Bedoelt u met mens "denker"?

Antwoord: Zuiver omschrijvende zouden wij kunnen zeggen: mens is al datgene, wat niet slechts leeft en beleeft, doch in leven en beleven zowel de wereld buiten zich leert aanschouwen en begrijpen, als zichzelf leert. Leert, niet kàn. Schijn is dus alles, wat een scheiding betekent, een grens. Alles, wat ons afscheidt van het leven en het Goddelijke, zoals het in en rond ons in alles bestaat. Dan is de enige weg om enigszins tot het Goddelijke te kunnen keren vaak het verloochenen, het afsnijden van een gedeelte van ons bewustzijn, n.l. het gedeelte, dat vanuit het "Ik" naar buiten toe schouwt.

In plaats van naar buiten toe, moet je dan naar binnen toe gaan denken. Wanneer je zo al een Licht of een Waarheid vindt, kan ook hier niets volledig zijn, want ook hier regeert de schijn. Wanneer ik slechts in mijzelf schouw, verwaarloos ik wat buiten mij ligt. Nu zou ik daarin misschien ook wel alles, wat buiten mij ligt, kunnen herkennen, maar dit vergt een volledig bewustzijn. Waar deze erkenning niet plaats vindt en ik daarvoor in mijzelf alleen maar Licht, Kracht ervaar, is ook dit nog schijn, daar het niet de volledigheid en dus de werkelijkheid, zowel van het Goddelijke als van het eigen wezen uitdrukt. Om ons van de werkelijke waarden van de levensweg bewust te worden, moeten wij gebruik gaan maken van gelijkenissen, daar de werkelijkheid binnen de beperking - dus waan - van het woord niet omschrijfbaar is. Er bestaat geen mensenwoord, dat ook maar enkele uit de reeks van werkelijke ervaringen weer kan geven. Wanneer ik hier over ga praten, dan doe ik dit niet, omdat ik deze werkelijkheid geheel heb ervaren, maar alleen omdat ik soms reeds een korte flits van deze werkelijkheid heb gehad. Een werkelijkheid, waarin ik één was met de dingen en niet slechts buiten mijzelf, maar ook in mijzelf krachten ervaarde, die ik noch in, noch buiten mij reeds kende.

Wij zouden dan de vergelijking zo kunnen stellen: elke levensweg bestaat uit een hele reeks van levens. Elk leven valt in verschillende fasen uiteen. Wij nemen nu de stof aan als laagste fase. Dan kunnen wij de indeling van elk leven ongeveer zo bepalen: elk leven bestaat uit een stoffelijke periode met een realisatie van verschillende waarden van het stoffelijke bestaan als tweede fase. Het geven van een persoonlijke waarde aan de wereld, is de derde trap hier. Punt vier is een actief beleven van eigen sfeer met werken in eigen en andere sferen. Fase vijf is een zelfrealisatie aan de hand van al het voorgaande. Hieruit komt dan, na enkele meestal niet bewust beleefde fasen, weer een zelfrealisatie in de stof, dus incarnatie, voort, echter op een hogere trap dan de voorgaande. Daarna begint, nu geheel op een hoger plan, dezelfde reeks van belevingen opnieuw.

De levensweg is dus opgebouwd uit een gehele reeks van levens, die niet alleen bestaan uit een stoffelijk leven, maar wel degelijk ook een met dezelfde persoonlijke waarden doorgemaakte daaropvolgende reeks van geestelijke ervaringen. Realisaties van kleine delen van de werkelijkheid in elk van deze levens brengt ons op de duur tot een steeds uitgebreider realisatie van de werkelijkheid en een vermindering van de waan, die ons van Gods werkelijke uiting scheidt. Hierdoor zullen wij steeds verder door kunnen dringen in het Goddelijke, terwijl wij bij alle afdalingen voor een hernieuwd beleven ons bewustzijn van het Goddelijke ook steeds sterker zullen kunnen behouden. Wanneer ik dus afdaal, geheel of gedeeltelijk bewust uit het Goddelijke, zal ik er naar moeten streven niet slechts mijn ogenblikkelijk doel in het oog te houden - bv. dus mijn incarnatie - , maar trachten alles, waarvan ik mij op mijn afdaling door de sferen bewust word, als weten in mij te houden.

Ik zal het nog iets duidelijker zeggen: wanneer ik incarneer, dan doe ik dit bewust vanuit de hoogste sfeer, die ik geestelijk bewust heb kunnen bereiken, zonder mijzelf in onbewust aanvaarden te verliezen. Wanneer ik nu moet afdalen, zal ik niet onmiddellijk reincarneren, maar zal mij een voertuig bouwen voor elk der lagere sferen, tot ik uiteindelijk een stoffelijk voertuig bereik en mij daarmee vereenzelvig. Mijn

verwerkelijking van mijn wezen in de stof bevat dus niet alleen mijn hoogst bereikte geestelijk bewustzijn, maar tevens elke tussenliggende trap, zodat elke sfeer, waarin ik geleefd heb, in mijn lichaam mede vertegenwoordigd is. Elke sfeer, die ik eenmaal bewust beleefd heb, kan dus een deel uitmaken van mijn stoffelijke persoonlijkheid.

Ik heb getracht dus, ofschoon ik wel even een sprong heb genomen, u duidelijk te maken, dat ik bv. van de sfeer van Zuiver Licht niet ineens naar de aarde kan keren, maar afdalen moet naar de sfeer van kleur. Daar bewust zal ik verder dalen tot de sfeer van kleur en klankbewustzijn, daar "bevoertuigd" verder naar de werelden van vormbewustzijn. Vandaar naar de sferen van stoffelijk vormbewustzijn en eerst van daar kan ik naar de stof gaan.

Opmerking: Moeilijk voor ons, want de herinnering ontbreekt.

Antwoord: Ja, dat is zo. Teminste, de stoffelijke herinnering. U moet dit dan even maar aannemen. Ik begrijp best, dat u niet kunt zeggen opeens: "o ja, zo heb ik dat alles zelf doorgemaakt". Neemt u maar van mij aan, dat het zo is, want ik weet dit heus. Als ik ooit nog eens tot de stof terug moet keren, weet ik het misschien ook niet meer, maar nu ben ik zeker van mijn zaak. Om het duidelijker te maken: wanneer ik terug ga vanuit de sfeer van Zuiver Licht, kan ik natuurlijk zeggen: Het Licht is nu een leegte voor mij, de kleuren zijn nu mijn enige uitdrukking in de wereld. Maar zo handelen, betekent dat op een ogenblik de kleuren voor u geen bewuste waarde meer hebben zonder de klank. Op de duur zullen ook deze alleen nog betekenis hebben, wanneer zij tevens een vorm behouden. Dat gaat zover, dat je zegt: eerst moet ik een vorm produceren, die alles voor mij betekent, voor ik in de stof kan inkeren. Dan heb ik echter niets meer behouden van alle vorige sferen aan werkelijk bewustzijn. Ik heb immers steeds weer mijn hoger bewustzijn prijs gegeven voor een daar onder liggend bewustzijn. Het vorige bewustzijn is in het lagere nog wel als potentie besloten, maar wordt daarin niet meer gerealiseerd.

Wil ik nu echter leven in een zo groot mogelijke waarheid en niet het slachtoffer worden van een steeds groeiende waan, dan moet ik mij de betekenis van het Witte Licht blijven realiseren als de bron van alle beleving in deze nieuwe levensfase. Ik moet dit in mij behouden, zodat ik mij later steeds moet kunnen realiseren, dat de klanken, die ik hoor niets anders zijn dan de schaduw van de volmaakte kleuren op een lager plan. Dan moet ik dit alles in mij dragende, mij ook kunnen realiseren, dat de door mij ervaren vorm uiteindelijk niets anders is dan een begrenzing voor mijn waarnemen van klank-, kleur- en lichtwaarden. Wanneer je later in de fijne materie je een voertuig schept, moet je weten, waarom je zo en zo bouwt, weten dat deze vorm uiteindelijk alleen maar je eigen uitdrukking is voor alle Licht, dat in je is, alle kleur-, klank- en vormbewustzijn. Kun je zo afdalen in een menselijk lichaam, dan kun je vanuit je bewustzijn, dat ook binnen dit lichaam zetelt, komen tot elk van deze sferen. Wat meer is, alle bewustzijn zetelt dan binnen de stof en wordt daarin afgedrukt.

Wanneer je zo leeft, dan zul je - ook al leef je als mens naar buiten toe - steeds alle waarden binnen de vorm van alles wat je omringt, kunnen zien. Zo kom je veel dichterbij tot begrip van de feitelijke kernwaarden van je omgeving. In dat geval is het praktisch onmogelijk, dat je afgeleid wordt door bijkomstigheden en de werkelijke betekenis van wat je doormaakt over het hoofd ziet.

Om voorbeelden te geven die niet van esoterische aard zijn: hoe wordt menigeen niet beoordeeld naar het feit dat zijn schoeisel al dan niet goed gepoetst is, hoeveel vrouwen worden niet door anderen beoordeeld aan de hand van het feit, dat zij veel of weinig make-up bezitten. Kijk maar naar uzelf. Toch zijn dat maar bijkomstigheden en uiterlijkheden. De waan, waarin wij leven is nu juist gebaseerd op het feit, dat wij wel de details waarnemen, maar de werkelijke inhouden niet overzien. Dat wij de werkelijke inhouden in de stof niet overzien, vrienden, is te wijten aan het feit, dat wij ons niet bewust zijn van hetgeen reeds in onszelf is gerealiseerd en wat wij in alle dingen buiten ons steeds weer kunnen herkennen.

Nu hebt u misschien wel geen volkomen beeld van al deze dingen, maar wij zijn dan toch wel zover gekomen, dat u mij volgen kunt en begrijpen kunt, wat ik met deze - uiteraard vergelijkende - termen wilde aangeven. Want de kern van mijn betoog is dat voor u de uiterlijke wereld praktisch geheel uit waanwaarden bestaat. Er zijn er onder u maar weinigen, die soms een vleugje van de waarheid aanvoelen. En meer dan een vleugje is het dan nog niet. In u hebt u natuurlijk onbewust wel alle waarden van uw ervaren in de sferen. Nu kan ik u wel met een heel groots gebaar vertellen: al deze dingen heb ik uit mijzelf, maar in feite heb ik een deel hiervan geleerd van mijn leermeesters. Want ook ik kan nog niet alles verwerkelijken, ook al begrijp ik het wel.

Om verder te gaan; bij u zal een eerste indruk van waarden, mensen en voorwerpen meestal het meest in overeenstemming zijn met uw eigen wezen. Daarna gaat u uw indrukken beredeneren en maakt de rede uw oordeel weliswaar meer aangepast aan uw stoffelijk wereldbeeld, maar minder aan uw eigen persoonlijkheid. Waar nu voor uw bewustwording de overeenstemming tussen uw wezen en de wereld wel zeer belangrijk is, belangrijker dan uw redelijk standpunt zelfs, dienst het eerste oordeel - zonder overleg

tot stand gekomen - gezien te worden als het voor ons leven meest juiste. Achter de haast inspiratieve indruk gaat de ware reactie van geheel ons wezen schuil.

(Hier is een deel uitgevallen).

Dus moeten wij leren leven naar de waarheid van ons eigen wezen, meer dan naar de waarheid van onze wereld. Op de duur zullen wij leren ons zelf beter te kennen en te begrijpen. Wanneer je jezelf kent, al is het dan ook niet helemaal, zul je in ieder geval kunnen leren uit je omgeving. Dan besef je: "ik ben zo en zo, dus komt wat ik in mijn omgeving weet te zien, voor dit deel uit mijzelf voort". Of beter nog: dit is de werkelijkheid, want mijn eigen wezen trek ik van het geheel van de ervaringen af. Dan kom je tot een werkelijk ervaren van de wereld. Daar je je eigen wezen hebt leren kennen kun je nu op een verantwoorde wijze tijdelijk deze wereld verwaarlozen en teruggaan in jezelf tot je kern. Daarbij sluit je dan alle tussentrappen uit en komt onmiddellijk bv. tot het Witte Licht. Dan heb je wel geen contact met alle sferen, die in je leven, maar je hebt dan in ieder geval de hoogste trap van je bewustwording bereikt. (hier is weer een deel uitgevallen).

Nu heb ik hierin een innerlijk beleven in mijzelf. Daarnaast had ik mijn pogen tot waar beleven in de buitenwereld. De kracht plus het bewustzijn, die mijn innerlijk beleven mij schenken, doen mij nu de wereld zien in een geheel andere verhouding van waarden. Zo is mijn beleven van de wereld nu geheel veranderd. Wanneer u dat kunt, heeft u al heel veel bereikt, want door het stoffelijke bewustzijn, dat u nu ook innerlijk kunt gaan verwerven, wordt het u mogelijk nu ook de volgende trappen van geestelijk bewustzijn te gaan bereiken. Eerst neemt u dus a.h.w. de doorgaande lift naar de bovenste etage, maar met hetgeen u daar verwerft, kunt u nu ook voortaan met slechts één etage tegelijk omhoog gaan. Vanuit jezelf realiseer je je dan alle werelden, waarvan je eens afstand hebt gedaan door je begeerte naar uiting in de stof. Zo kom je dan, in of na je leven, tot een waarheid, die je op dat ogenblik niet meer kunt verwerken. Wij stijgen een ogenblik boven onze eigen sferen uit. Dat is een zeer kort moment. Toch is het een moment, dat ons - zo wij het beleven in de sferen - een pogen tot reïncarnatie zal betekenen. In de stof betekent het, dat je hieruit zoveel kracht tot uiterlijk en innerlijk beleven kunt putten, dat je sfeer na sfeer al in de stof zult gaan beleven, terwijl je beeld van jezelf uitgebreider en juister wordt.

Daardoor kom je tot een steeds meer waar leven. Zoals de geest na een dergelijke beleving komt tot een verlangen, met behoud van alle beleefde en gekende waarden, te incarneren in overeenstemming met haar hoogste bewustzijn, zal de mens hierdoor na zijn overgang zeer snel zijn hoogste sfeer bereiken. Hij zal dan nog een beleving geestelijk hoger kunnen stijgen en zeer waarschijnlijk vandaar zo nodig incarneren op dezelfde wijze als reeds voor de geest genoemd, met behoud van herinnering en beleving in alle sferen, die reeds bereikt konden worden. In deze incarnatie zullen allen gelijkelijk reeds sferen kunnen beleven, die boven hun bereiken tot nu toe liggen. Je droomt het dan nog meer, dan je het werkelijk beleeft, maar je bent je er toch van bewust. Zo groei je van het hoogste bewustzijn tot de diepste stoffelijke uiting en gedurende deze uiting ben je dan in staat om, wanneer je het wenst, je lichaam te verlaten en uit te treden. Ook zelfs naar nog lagere sferen, maar in je draag je het Licht. Daarom ben je ook, wanneer je bewust daar werkt, geheel veilig. In een dergelijke incarnatie beleef je en ben je werkzaam, niet alleen op het eigenlijke en voertuigelijk bereikte vlak van beleving, maar gelijktijdig op enkele vlakken daarboven zowel als daaronder. Dan hebt u uiteindelijk een vorm van leven gevonden, die de waarheid zeer benadert. Dan weet u zowel wat boven - lichte sfeer - als wat beneden is - de lagere sferen. Ook weet u, wat links is - uiterlijke beleving - en wat rechts is - innerlijke beleving - alles geheel bewust. Zo wordt je tot middelpunt van een kruis van krachten, waarin jezelf het middelpunt vormt.

Nu moet ik weer een vergelijking gaan gebruiken. Dan komt er een ogenblik, dat de richtingen van beleven niet meer vast staan. Je zou kunnen zeggen, dat het kruis gaat draaien. Je wordt je bewust van de eenheid van lagere en hogere sferen, van innerlijke en uiterlijke wereld en hieruit wordt een geheel nieuwe vorm van bewust Zijn geboren. Naar men mij zegt, wordt je je dan geheel bewust van je levensweg, van je wezen en de reden, waarom je eens uit het "niet" werd geboren. Dan ga je geheel op in de Lichtende Kracht. Zo wordt dit opgaan een bewustzijn omtrent alle leven en alle levenswaarden. Zo wordt er een einde aan de schijn van ons bestaan die uiteindelijk voortkwam uit onze neiging slechts in één wereld, om alleen naar binnen, of alleen naar buiten toe te leven.

Zo vrienden, dat is dan mijn betoog voor deze avond. Ik hoop, dat ik het u niet te lastig, of te zwaar heb gemaakt.

Vraag: Is dit alles uw eigen ervaring?

Antwoord: Mijn lezing was samengesteld uit mijn eigen belevingen in de stof en de geest, plus datgene, wat ik heb mogen spieken van degenen, die meer bewust zijn dan ik. Dus niet al deze dingen zijn voor mij reeds werkelijk. Een deel blijft, helaas, nog theorie. Ik streef er naar dit te verwerkelijken. Meer kan ik niet doen en meer kunt ook u niet doen.

Vraag: Hoe zit dat met die eerste indrukken. Die zijn toch wel eens fout?

Antwoord: Een aardige kluif. Kijkt u eens: wanneer ik een eerste indruk ontvang, zonder na te denken, dan heb ik een beeld, zoals dit voor mij juist is. Wanneer ik dit beeld later in zijn componenten ga ontleden, dan kom ik tot een andere waardering. Teminste meestal. Maar deze nieuwe waardering is niet meer in overeenstemming met de instelling van mijn eigen wezen. Ook mijn handelwijze - gebaseerd op de nieuwe waardering - is dan niet zuiver. Zo wordt mijn gedrag onwaar. Wanneer ik in mijn gedrag onwaar ben, dan groeit hieruit een steeds grotere onwaarheid van de wereld, waarin ik meen te leven. Wanneer ik echter waar wil leven, dan moet ik mijn wereld ook weten te aanvaarden, zoals ik ze werkelijk beleef en niet maar alleen, zoals ik haar beredeneren kan. U zag hier een tegenspraak in. Maar daar mijn waarheid niet noodzakelijkerwijze de waarheid van de wereld buiten mij hoeft in te houden, moet ik bekennen, dat ik hierin geen tegenspraak zie.

Opmerking: Ik had eerst het ideaal verpleegster te worden, maar later ben ik toch maar getrouwd.

Antwoord: Hieruit blijkt dan weer de typisch menselijke trek, die zegt dat ondanks alle idealen het hemd nader is dan de rok. Toch is dat niet zo dwaas, als men wel denkt. Want menigeen kan beter in de tweehed van het huwelijk mens-zijn en de mensheid dienen, dan in een meer onpersoonlijk ideaal. Voor alles wat je beleeft moet je een prijs betalen. Sommige idealisten vergeten eerst de prijs te berekenen. En alleen door je prijs te berekenen en bereid te zijn die gedurende je gehele leven te betalen, kun je werkelijke bewustwording voor jezelf en een zegen voor de anderen vinden op de weg die je gekozen hebt. Er zijn dan ook veel mensen die èn voor zich èn voor de mensheid meer goed zouden doen wanneer zij zouden trachten minder goed aan de mensheid te doen en meer zelf goed te zijn.

Nu ga ik het woord geven aan de laatste spreker. Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

WEES U ZELVE

"Wees U Zelve" werd gesproken
en ik vroeg mij af: "Wie? Ik?"
en trachtte toen mijzelf te wezen.
Maar wanhopig met een snik,
moest ik voor mijzelve vrezén,
want mijzelve kend' ik niet.

Hoe leer ik nu mijzelve kennen?
Ben ik iet, of ben ik niet?
Ik dacht aan grootste, hoge waarden,
dacht mij een wezen sterk en groot.
Maar ik vond een handvol aarde
en vrees voor ondergang en dood.

"Wees U Zelve" werd gesproken.
Maar hoe kon ik mij zelve zijn?
Wat ik wist van mijzelve,
was onbelangrijk en te klein.

Ik ben deel van school en van wat preken,
van wat Moeder was en Vader deed,
van wat de mensen van mij denken
en vrees voor wat men van mij weet,
te krachteloos om met dit zijn te breken;
Dat bleek mijn "Ik" te zijn.

"Wees U Zelve" werd weer gesproken.
Ik brak de banden met veel pijn.
Heb oordeel toen mijzelf gesproken,
heb met al, wat was, gebroken.

Leefde mijn eigen "Ik" in alles uit en zie:
Als loon voor dit besluit
verdween wat mijn "Ik" mij scheen: Niet.

Ik leefde met mijn God, was iet.
Mij werd toen een Licht geboren,
bewustzijn kwam als zonnegloren,
wat ook moge zijn mijn lot:
In het Licht werd ik herboren.
Nu kan ik één zijn met mijn God.

"Wees U Zelfen" werd gesproken.
Mijn antwoord was:
"Heer, ik leef in U alleen.
Ik ben een deel slechts van Uw Wezen
en daarom ben ik zelve vrij.

Wat zou ik vrezen of begeren,
wat zou ik streven, zou ik laten?
Ik zelve ben ik nu niet meer.
Een ik-je, klein en dom-verwaten.
'k Ben deel van U, mijn God en Heer.